

Datum: 2020-03-16

Tid: 16:00-20:00

Plats: Tingshuset

Ordförande

Ingridh Anderén (M)

Ledamöter

Ulf Rapp (S), vice ordförande

Lisette Vermeulen (SD)

Eva Svantesson (KD)

Carina Svensson (S)

Fredrik Olofsson (C)

Peter Gregorics (FR)

Ersättare

Anneli Virenhem (M)

Christina Hein (S)

Peter Hellberg (SD)

Ing-Marie Andersson (C)

Kent Persson (S)

Emma Sutinen Andersson (L)

Stefan Larsson (FR)

Övriga

Annelie Fischer, Förvaltningschef utbildningsförvaltningen

Teresia Granlund, Utvecklingsledare

Eva Westlund, Utvecklingsledare

Lisa Johansson, Ekonom

Patrik Gimfalk, Enhetschef

Kristina Knutsson, Bitr. rektor

Anna Carin Lindgren, Nämndsekreterare

1. Upprop
2. Protokollens justering
Ärendet i korthet
Måndag den 23 mars klockan 16.00 i kommunhuset, tredje våning
3. Kulturstipendium 2020
UN2020/75
Patrik Gimfalk, enhetschef
4. Riktlinjer för beviljande av studier på folkhögskola för elev
under 20 år
UN2020/62
Kristina Knutsson, bitr.
rektor
5. Uppföljningsrapport per februari 2020 Utbildningsnämnden
Rapport - Handlingar läggs på bordet
UN2020/24
Annelie Fischer, skolchef,
Lisa Johansson, ekonom
6. Tillfällig ändring i reglerna om plats i förskola
UN2020/96
Annelie Fischer, skolchef

Sammanfattning

Den höga smittspridningen av covid-19 och Folkhälsomyndighetens rekommendation om att stanna hemma även vid lätta symtom har fått stor påverkan på förskola och skola. Förvaltningen ser att flera enheter inom utbildningsnämndens ansvar bara precis klarar personalförsörjningen trots att även många barn och elever är frånvarande. För att klara personalförsörjningen inom hela utbildningsnämndens ansvar föreslår utbildningsförvaltningen ett tillfälligt beslut om att barn till vårdnadshavare som är föräldralediga eller arbetslösa och arbetssökande under initialt två veckor inte får komma till förskolan. Trots att beslutet innebär en inskränkning för vissa barns rätt till förskola bedöms det som proportionerligt utifrån den samhällsviktiga verksamhet förskola är.

Bakgrund

Folkhälsomyndigheten bedömer just nu risken för en allmän smittspridning av covid-19 (coronaviruset) som mycket hög. För att minska risken för smittspridning är myndighetens råd att barn och personal ska vara uppmärksamma på symtom som feber, hosta och svårigheter att andas och vid sådana symtom hålla sig hemma. Det gäller även vid lättare symtom som halsont, snuva och muskel- och ledvärk. Barn och elever ska liksom alla andra i samhället stanna hemma så länge man känner sig sjuk och man ska vara symptomfri i två dagar innan man får gå tillbaka till förskolan/arbetet.

I dagsläget bedömer Folkhälsomyndigheten att det ur ett smittskyddsperspektiv inte finns anledning att friska barn ska stanna hemma från förskolan.

Rättslig reglering

I all utbildning och verksamhet enligt skollagen ska barnets bästa vara utgångspunkt (1 kap. 10 § skollagen 2010:800)).

Barn, vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga enligt föräldraledighet för vård av annat barn, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola under minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan (8 kap. 6 § skollagen).

Barn ska från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas förskola under minst 525 timmar om året om de inte har rätt till plats utifrån bestämmelserna i 8 kap. 5-7 §§ skollagen.

Det finns inga uttryckliga bestämmelser i skollagen om förskolans hantering av sjukdom, smitta och smittspridning eller stängning av förskolor av arbetsmiljöskäl. Detta regleras i smittskyddslagen och arbetsmiljölagen. Regeringen har med anledning av spridningen av covid-19 beslutat om en ny förordning om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta. Den nya förordningen kan användas när en skola behöver stänga t.ex. på grund av att en så stor andel av personalen är frånvarande att det inte går att bedriva verksamheten eller efter samråd med smittskyddsläkare.

Förordningen gäller till och med den 30 juni 2021. Någon liknande förordning är inte beslutat gällande förskolan.

Förskolan i Bollebygds kommun

Att vårdnadshavare kan lämna sina barn på förskolan är av avgörande betydelse för att vårdnadshavarna ska kunna arbeta. Förskolan bedöms därför som en samhällsviktig verksamhet som bidrar till att andra viktiga samhällsfunktioner kan upprätthållas.

Inom förskolan i Bollebygd finns cirka 100 personal och 500 barn. Cirka 70 av barnen har plats i förskola 15 timmar per vecka utifrån att deras föräldrar är föräldralediga eller arbetslösa och arbetssökande. Kommunen har för tillfället inget barn placerat bara utifrån rätten till allmän förskola. På två av kommunens enheter går barnen 5 timmar/dag onsdag, torsdag och fredag. På övriga enheter går barnen 5 timmar/dag tisdag, onsdag och torsdag.

2020-03-16 var totalt cirka 335 barn (inkl. 15 timmars-barnen) samt 23 personal frånvarande.

Bedömning

Det är huvudmannen, det vill säga Bollebygds kommun för de kommunala förskolorna som har arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar för verksamheten.

Utbildningsförvaltningen har en handlingsplan vid pandemin där det beskrivs hur rektorer och förvaltning ska agera. Där framgår bland annat att i en kris till följd av en pandemi måste prioriteringar göras för att nämndens samlade resurser används där de bäst behövs utifrån ett helhetsperspektiv. Hur prioriteringar ska göras framgår av handlingsplanen. För förskolans är en prioritering som nu är gjort att verksamheten främst inriktas mot omvårdnad och tillsyn.

Den höga smittspridningen och Folkhälsomyndighetens rekommendation om att stanna hemma även vid lätta symtom har redan fått stor påverkan på förskola och skola.

Förvaltningen ser att flera enheter inom utbildningsnämndens ansvar bara precis klarar personalförsörjningen trots att även många barn och elever är frånvarande. Om utvecklingen fortsätter kommer omfördelningar av personal behöva göras mellan enheter för att säkra öppethållande av verksamheter. Det är sannolikt att även personal och/eller barn och elever behöver omplaceras.

För att klara personalförsörjningen inom hela utbildningsnämndens ansvar föreslår utbildningsförvaltningen ett tillfälligt beslut om att barn till vårdnadshavare som är föräldralediga eller arbetslösa och arbetssökande under initialt två veckor inte får komma till förskolan. Genom att på så sätt minska antalet barn i verksamheten skapas

förutsättningar för personalen att bedriva en trygg verksamhet under rimliga arbetsförhållanden. Samtidigt innebär ett sådant beslut en, om än tillfällig, inskränkning av vissa barns rätt till förskola. Ur ett helhetsperspektiv sett till förskolans uppdrag som samhällsviktig verksamhet bedöms det dock som proportionerligt. Sett ur ett barnrättsperspektiv är verksamheten i förskolan utifrån handlingsplanen vid pandemi för tillfället främst inriktad mot omvårdnad och tillsyn vilket barnen kan få tillgodosett av den hemmavarande vårdnadshavaren. Vidare är barngrupperna inte samma som vanligt och personalresurserna samordnas vilket kan innebära att barnet kommer till en verksamhet väldigt annorlunda från den ordinarie. För de barn där det finns möjlighet att vara hemma, vilket ju är fallet då en vårdnadshavare är föräldraledig eller arbetssökande, bedöms det därför utifrån nuvarande omständigheter vara bäst för barnet att vara hemma från förskolan.

Utbildningsförvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar om tillfällig ändring av nämndens regler för förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem (UN 2019/6). Ändringen innebär att barn som har rätt till plats i förskola på grund av att vårdnadshavare är föräldraledig eller arbetslös och arbetssökande under tidsperioden 2020-03-17 till och med 2020-03-27 inte har rätt till plats i förskola som drivs av Bollebygds kommun.

Utbildningsnämnden uppdrar åt nämndens ordförande att besluta om förlängning av beslutet med två veckor i taget tills utbildningsnämndens nästa sammanträde.

Utbildningsnämnden beslutar att avgiften för barn som berörs av beslutet ska reduceras motsvarande antal dagar som de inte går i förskola.

Utbildningsnämnden förklarar paragrafen för omedelbart justerad.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar om tillfällig ändring av nämndens regler för förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem (UN 2019/6). Ändringen innebär att barn som har rätt till plats i förskola på grund av att vårdnadshavare är föräldraledig eller arbetslös och arbetssökande under tidsperioden 2020-03-17 till och med 2020-03-27 inte har rätt till plats i förskola som drivs av Bollebygds kommun.

Utbildningsnämnden uppdrar åt nämndens ordförande att besluta om förlängning av beslutet med två veckor i taget tills utbildningsnämndens nästa sammanträde.

Utbildningsnämnden beslutar att avgiften för barn som berörs av beslutet ska reduceras motsvarande antal dagar som de inte går i förskola.

Utbildningsnämnden förklarar paragrafen för omedelbart justerad.

Expedieras till

- Hemsidan
- Rektorer i förskolan

7. Förvaltningen informerar

8. Ledamöter informerar

9. Redovisning av delegeringsbeslut utbildningsnämnden 2020
UN2019/13

10. Meddelanden utbildningsnämnden 2020
UN2019/12

3. Kulturstipendium 2020 UN2020/75

Utbildningsnämnden

Annelie Fischer | Utbildningschef

Kulturstipendium 2020

Beslut

Utbildningsnämndens beslutar att tilldela 2020 års kulturstipendium till.....?

Ärendet

Bollebygds kommun delar årligen ut ett kulturstipendium till en enskild person, grupp eller förening som belöning för värdefull insats inom kulturområdet. Stipendiet kan också delas ut som uppmuntran och hjälp till utbildning åt den som visat lovande anlag för fortsatt konstnärlig eller vetenskaplig verksamhet inom litteratur, konst, musik, dans, film, sång, konsthantverk eller därmed jämförbara områden av kulturell verksamhet. Stipendiet kan endast delas ut till person som är bosatt eller född i kommunen. Förening skall vara verksam i kommunen. Stipendiet är på 10000 kr.

Stipendiet utdelas i samband med Kommunfullmäktiges möte i april.

Det finns 5 nominerade kandidater till stipendiet.

Ekonomiska förutsättningar

Utbildningsnämnden avsätter årligen ett stipendium på 10 000 till förening eller privatperson, verksam i Bollebygd för att utveckla sin kulturella verksamhet eller kompetensutveckla densamma.

Beslutsunderlag

- Kulturstipendium 2020, tjänsteskrivelse 2020-03-02
- Inlämnade ansökningar 2020-01-28

Skickas till

Kommunfullmäktige

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsförvaltningen

Patrik Gimfalk

Utbildningschef

Enhetschef

Ansökan avser

För- och efternamn Bollebygd Pride, Sofia Johansson		Personnummer 941021-2287
Adress Hedeberg 13		Telefon (bostad)
Postnummer 517 92	Ort Bollebygd	Telefon (mobiltelefon) 0702-634951
Ev. tidigare erhållna stipendier		Folkbokförd i kommunen (ange år) 4 år

Motivering för ansökan

Bollebygd Pridefestival har under fyra år varit en plattform där frågor om hbtgla och jämlikhet har lyfts. Vi riktar oss till personer bosatta i Bollebygds kommun samt närliggande kommuner. Vi har skapat en folklig festival med lättillgänglig kunskap kring dessa frågor, samtidigt som vi på djupet jobbar med att implementera arbete kring detta tema i kommunala verksamheter. Vi har öppnat upp samarbete med såväl skola, fritidsgård och bibliotek som äldreomsorg och område funktionsnedsättning.

Referenser

För- och efternamn Glenn Zetterlund	Telefonnummer 0702-555927
För- och efternamn Ingeger Zetterlund	Telefonnummer 0705-617112
För- och efternamn	Telefonnummer

Underskrift

Ort och datum Bollebygd 24/1-20
Sökandens eller förslagsställarens namnteckning

Ansökan avser

För- och efternamn <i>Arthur Eriksson / Jan Blomgren</i>		Personnummer
Adress		Telefon (bostad)
Postnummer	Ort	Telefon (mobiltelefon)
Ev. tidigare erhållna stipendier		Folkbokförd i kommunen (ange år)

Motivering för ansökan

För ett långsiktigt arbete och spridning av musik och kulturarrangemang för Bollebygds äldre.

Referenser

För- och efternamn <i>Annette Eriksson</i>	Telefonnummer
För- och efternamn <i>Ulf Rupp</i>	Telefonnummer
För- och efternamn	Telefonnummer

Underskrift

Ort och datum <i>24/1-20 Bollebygd</i>
Sökandens eller förslagsställarens namnteckning

ANKOM

2020-01-23

Ansökan avser

För- och efternamn Sara Östebro		Personnummer 861111-4987
Adress Värmegatan 2		Telefon (bostad)
Postnummer 41832	Ort Göteborg	Telefon (mobiltelefon) 070-209 65 86
Ev. tidigare erhållna stipendier		Folkbokförd i kommunen (ange år) 1995 - 2006

Motivering för ansökan

Ansökan avser: Teater Nu / Boy konsthall Ideell förening
 Boy konsthall drivs av föreningen Teater Nu. Sedan augusti 2017 har föreningen arrangerat utställningar, samtal och workshops i lokalen mitt i Bollebygds centrum. Här finns även en småskalig konsthantverksbutik och föreningen driver ett residensprogram där konstnärer bjuds in för att skapa nytta med Bollebygd som backdrop. Boy konsthall startades av systerarna Sara och Maja Östebro, båda uppväxta i Bollebygd. Initiativet vill främja hon på det egna skapandet och möjliggöra för fler att odla ett konstintresse. Med Boy konsthall blir Bollebygd en röst på den samtida konstscenen och genom intresseväckande program ger initiativet ringar på vattnet och möjliggör för en lokal utveckling där konsten och kreativiteten är den drivande faktorn.

Referenser

För- och efternamn Angelica Hadzikostas	Telefonnummer 070-616 46 49
För- och efternamn Anna Laang	Telefonnummer 073-200 11 73
För- och efternamn Maria Hedin-Jonsson	Telefonnummer 073-426 60 46

Underskrift

Ort och datum Göteborg 2020-01-21
Sökandens eller förslagsställarens namnteckning

Ansökan avser

För- och efternamn Hultafors Bygdegårdsförening		Personnummer
Adress		Telefon (bostad)
Postnummer	Ort Hultafors	Telefon (mobiltelefon)
Ev. tidigare erhållna stipendier		Folkbokförd i kommunen (ange år)

Motivering för ansökan

Vi är en ideell förening som är verksam inom kulturområdet i en kulturminnesmärkt byggnad, se vår bif. ansökan.

Bifogade folder har vi delat ut till samtliga hushåll i Bollebygd, den ersätter almanackan som vi under 30 års tid delat ut till alla hushåll i Bollebygd.

Referenser

För- och efternamn	Telefonnummer
För- och efternamn	Telefonnummer
För- och efternamn	Telefonnummer

Underskrift

Ort och datum Hultafors 2 jan 2020
Sökandens eller förslagsställarens namnteckning A. L. El-

Härmed ansöker vi i Hultafors bygdegårdsförening Bollebygds kommuns kulturstipendium.

Vi är en ideell förening med ca 300 st. medlemmar. Vi äger den kulturminnesmärkta byggnaden Hultafors station, byggd 1909, som vi låtit renovera enligt länsantikvarieämbetets normer. Både utomhus och inomhus har vi försökt bevara husets ursprungliga utseende. 2019 blev Hultafors station nominerat till Västra Götalands sju underverk bland 49 unika kulturmiljöer.

Varje år anordnar vi i egen regi konstutställningar, jazzkvällar samt musikquiz. Under våren 2020 kommer vi att ha en fotoutställning med Bollebygdsbon Linda Persson som vann SM guld i foto 2019 samt en jazzkväll med bandet Railway Station Syncopators. Vi hyr även ut våra lokaler till studieförbund samt givetvis till fester, bröllop och andra begivenheter.

På andra våning har vi stinsens lägenhet, här är nästan allt till salu och här anordnar vi stickkafé med hembakat varannan lördag.

Hälsningar,
Hultafors Bygdegårds förening
Genom kassör Anneli Ekström
Tel 0709-778736

Ansökan avser

För- och efternamn <i>Anette Laurson</i>	Personnummer <i>670322-5562</i>
Adress <i>Ringvägen 14</i>	Telefon (bostad) <i>-</i>
Postnummer <i>51734</i>	Ort <i>Bollebygd</i>
Ev. tidigare erhållna stipendier <i>-</i>	Telefon (mobiltelefon) <i>0707-815035</i>
	Folkbokförd i kommunen (ange år) <i>1967-1986 // 1995-2020</i> <i>= 49 år</i>

Motivering för ansökan

se separat bilaga.

Referenser

För- och efternamn <i>Rose-Marie Grune</i>	Telefonnummer <i>073-3547895</i>
För- och efternamn <i>Gun-Britt Skyldeberg</i>	Telefonnummer <i>070-1172315</i>
För- och efternamn <i>Carola Hennartz</i>	Telefonnummer <i>033-6162557</i>

Underskrift

Ort och datum <i>Bollebygd 2020-01-20</i>
Sökandens eller förslagsställarens namnteckning <i>[Signature]</i>

Hej!

Jag heter Anette Laursen.

Jag söker kulturstipendium för att underlätta mitt arbete i att sticka hål på fördomar kring psykisk ohälsa utifrån mina egna erfarenheter.

Jag föreläser och har skrivit en bok, en självbiografi. Boken heter ”Boken som eldats upp två gånger -fuck it nu kör vi!” och den presenterades på Bok- och biblioteksmässan i september 2019. När jag föreläser använder jag boken som plattform.

Min föreläsning heter 100 % Anette och målet med mina föreläsningar är att försöka få mina medmänniskor att bli medvetna om sin situation, inspirera till att ta kontrollen och ansvara över sitt eget mående. Ett så kallat självledarskap.

Jag har fått möjlighet att vara med och starta upp ett ”Levande bibliotek” på Södra Älvsborgs Sjukhus i början av 2020. Här ska vi föreläsa för sjukvårdspersonal och patienter om våra erfarenheter.

Jag har arbetat under många år för att förstå och acceptera min sjukdom, Bipolär typ 1. Det har resulterat i insikten att jag har en diagnos men jag är INTE min sjukdom, jag är Anette.

Med vänlig hälsning

Anette Laursen
Ringvägen 14
517 34 Bollebygd
anette-laursen@telia.com
0707-815035

4. Riktlinjer för beviljande av studier på folkhögskola för elev under 20 år UN2020/62

Utbildningsförvaltningen

Kristina Knutsson | Biträdande rektor
0734-64 72 08 | kristina.knutsson@bollebygd.se

Utbildningsnämnden

Riktlinjer för gymnasiestudier på folkhögskola

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta riktlinjerna för gymnasiestudier på folkhögskola
Utbildningsnämnden beslutar att delegera beslutsrätten för beviljande av omkostnader i enlighet med riktlinjer gällande studier på folkhögskola till biträdande rektor, Utbildningsförvaltningen.

Ärendet

Då Bollebygds kommun under det senaste året mottagit flera ansökningar om ekonomiskt stöd för omkostnader för studier på folkhögskola, ser utbildningsförvaltningen att riktlinjer för denna typ av studier behöver upprättas. Då elever av olika anledningar väljer att sluta på sina gymnasieprogram, så är ett alternativ för fortsatta studier att läsa på allmän/behörighetsgivande kurs på folkhögskola och genom det få en grundläggande behörighet till högskolestudier.

Ekonomiska förutsättningar

Undervisningen på folkhögskola är kostnadsfri men deltagaren måste betala för kurslitteratur, studiematerial, studiebesök mm. Avgiften för detta varierar men ligger i det fall nämnden beslutat om tidigare på ca 6 000kr /år. Busskort beräknas till ca 11 000kr/år och kostnader för lunch beräknas till ca 6 000/år, enligt 2020 års priser = 23 000kr/år.

Kostnaderna för lunch baseras på Bollebygds kommuns budget för skolmåltider fördelat på antal undervisningsdagar i den egna gymnasieskolan.

Kostnader för studier på gymnasieskola varierar beroende på vilket program eleven väljer, från ca 90 000- 190 000kr/år och då är lunchen inräknad. Elevresorna beräknas till ca 11 000kr/år. = 101 000 – 201 000kr/år

Rättslig reglering

”Hemkommunen ska erbjuda de ungdomar som avses i första stycket lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning.” Kommunernas ansvar för ungdomar upp till 20 år, KAA, regleras genom 29 kap. 9§ skollagen (2010:800).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Riktlinjer för gymnasiestudier på folkhögskola, 2020-02-18
- Riktlinjer för ersättning vid gymnasiestudier på folkhögskola, 2020-02-18

Skickas till

Utbildningsförvaltningen
Socialförvaltningen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer
Förvaltningschef

Kristina Knutsson
Biträdande rektor

Gäller för:**Dokumentansvarig:** TitelDnr : **UN2020/62-2**

Riktlinjer för gymnasiestudier på folkhögskola

Folkhögskola

Det finns 155 folkhögskolor¹ i Sverige. 113 av dessa är knutna till olika folkrörelser, ideella organisationer, stiftelser eller föreningar. 42 folkhögskolor drivs av landsting och regioner. Folkhögskolorna vänder sig i första hand till vuxna, dvs 18 år och äldre.

Varje folkhögskola bestämmer självständigt över vilka kurser som anordnas och vilken profil de har på sin skola. Folkhögskolorna är inte bundna till centralt fastställda läroplaner utan arbetar istället efter egna verksamhetsplaner. Folkhögskolorna finansieras genom statsbidrag och landstingsbidrag. Många folkhögskolor har ett internat där deltagarna kan bo

En möjlig väg för elever som av olika anledningar har avslutat sina gymnasiestudier utan att erhålla grundläggande behörighet till högskola, är att studera på allmän kurs/behörighetsgivande kurs² på folkhögskola.

Kommunens aktivitetsansvar

Aktivitetsansvaret³ innebär att hemkommunen har en skyldighet att erbjuda individuellt stöd till ungdomar som inte går på ett nationellt program på gymnasiet eller som har slutfört sin gymnasieutbildning utan en fullständig gymnasieexamen. Ansvaret omfattar ungdomar från 16 år fram till den dagen de fyller 20 år och som är folkbokförda i kommunen. Uppdraget syftar i första hand till att bidra med insatser för att målgruppen ska påbörja eller återuppta samt fullfölja sin utbildning för att erhålla en gymnasieexamen. I Bollebygds kommun ansvarar socialnämnden för dessa ungdomar.

Ersättning vid studier på allmän kurs vid folkhögskola

För att en folkhögskola ska kunna erhålla ekonomisk ersättning från Bollebygds kommun, ska följande kriterier vara uppfyllda:

Ungdomen/eleven ska:

- Vara inskriven i kommunens aktivitetsansvar
- Vara 18 år eller fylla 18 år under det år studierna påbörjas.
- Ha avbrutit skolutbildning på gymnasial eller grundskolenivå och/eller inte ha ett fullständigt betyg från grundskola eller gymnasieskola.
- Studera på en allmän kurs/behörighetsgivande kurs vid en folkhögskola på heltid.
- Studieomkostnader kan ersättas fram till och med vårterminen det år då eleven fyller 20 år.

¹ Läs mer på www.folkhogskola.nu

² Allmän kurs/behörighetsgivande kurs motsvarar utbildning på gymnasialnivå och ger grundläggande behörighet för att studera vidare på yrkeshögskola, högskola och universitet. Se högskoleförordningen (1993:100) och Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:1) om grundläggande behörighet samt urval.

³ 29 kap. 9§ skollagen (2010:800)

Kostnader för folkhögskola

För en deltagare på folkhögskola är undervisningen kostnadsfri men deltagaren måste betala för kurslitteratur, studiematerial, måltider, resor till och från skolan, eventuella studiebesök/resor mm.

Ansökningsförfarande för att erhålla ersättning

När en person blivit antagen och påbörjat sina studier kan ersättning för deltagarens studieomkostnader sökas av deltagaren/folkhögskolan hos Bollebygds kommun.

Detta görs genom ett upprättande av avtal mellan folkhögskolan och Bollebygds kommun. I avtalet regleras kostnader samt skolans åtaganden.

Ungdomar som läser behörighetsgivande kurs på folkhögskola omfattas av reglerna för gymnasieskolan avseende kommunens skyldighet att bekosta så kallade elevresor, dvs dagliga resor mellan bostaden och skolan. Ungdomar som ägnar sig åt gymnasiestudier vid folkhögskola kan således ansöka om ersättning för elevresor. Elevresor ges till eleven i form av ett busskort som gäller per termin (skolkort).

Ersättning för kostnader som avser dagliga resor beviljas inte om eleven erhåller inackorderingstillägg. Ansökan om inackorderingstillägg görs hos CSN.

Studieomkostnader kan ersättas fram till och med vårterminen det år då eleven fyller 20 år. Därefter finns möjligheter för den studerande att söka studiemedel från Centrala studiestödsnämnden, CSN.

Bestämmelser kring utbetalning av ersättning för studieomkostnader

Rutiner för fakturering och utbetalning av ersättning för studieomkostnader regleras i avtal mellan kommunen och folkhögskolan.

Beslut om ersättning för studieomkostnader, ersättning för dagliga resor, samt tecknande av avtal, görs på delegation enligt utbildningsnämndens delegationsordning.

Frånvarorapportering och studieavbrott

Om en studerande som inte fyllt 20 år inte uppfyller skolans närvarokrav, i sådan omfattning att risk för avstängning föreligger, ska folkhögskolan snarast meddela detta till hemkommunen⁴. Detta gäller även om den studerande väljer att avbryta sin utbildning.

Uppsägning

Regler rörande uppsägning omfattas av avtalet.

Finansiering

Ersättning för studieomkostnader för gymnasiestudier vid folkhögskola (allmän kurs) sker inom ramen för gymnasieskolans budget.

---

⁴ 15 kap. 16§ skollagen (2010:800); 12 kap. 1§ gymnasieförordningen (2010:2039)

5. Uppföljningsrapport per februari 2020
Utbildningsnämnden Rapport - Handlingar
läggs på bordet UN2020/24

Utbildningsförvaltningen

Lisa Johansson | Ekonom
0734-64 70 40 | lisa.johansson@bollebygd.se

Utbildningsnämnden

Uppföljningsrapport per februari 2020 UN

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner uppföljningsrapport per februari 2020

Ärendet

Enligt kommunfullmäktiges beslut per 11 februari 2016 ska en månadsuppföljning redovisas per februari, april och oktober. Denna rapport utgör utbildningsnämndens del i den kommunövergripande rapporten. Rapporten innehåller en ekonomisk sammanställning och årsprognos. Utbildningsnämnden har många och betydande utmaningar framför sig framförallt ekonomin, att möta behov inom beslutade ekonomiska ramar, att trygga balansen mellan krav och resurser för att arbetssituationen skall vara rimlig för våra medarbetare. Behoven och kraven är många, det är huvudmannens ansvar att visa på att förväntningarna och kraven ska anpassas till givna resurser.

Ekonomiska förutsättningar

Prognosen för resultatet på helår är 0. Utbildningsnämndens medarbetare har gjort en stor insats för att genomföra de åtgärder som beslutades av Utbildningsnämnden under 2019. Budget 2020 ställer än högre krav på besparingar och neddragningar.

Beslutsunderlag

- Uppföljningsrapport per februari 2020, Utbildningsnämnden, Tjänsteskrivelse
- Uppföljningsrapport per februari 2020, Utbildningsnämnden, Rapport

Skickas till

Kommunstyrelsen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer

Lisa Johansson

Förvaltningschef

Ekonom

Uppföljningsrapport per februari 2020

Utbildningsförvaltningen

Ekonomi

Utbildningsnämnden

tkr	2020				Utfall nettokostnad 2019
	Utfall nettokostnad Jan - feb	Budget helår	Utfall nettokostnad helår	Prognos helår	
Förskola	-10 194	-64 617	-63 118	1 300	-60 767
Fritidshem	-3 283	-20 020	-19 613	400	-18 514
Grundskola F-9	-23 714	-128 510	-128 822	-1 800	-132 655
Gymnasieskola	-5 816	-43 875	-43 968	-100	-40 174
Vuxenutbildning	-149	-2 746	-2 730	0	-3 289
Fritid/kultur	-705	-10 610	-10 678	0	-9 824
Gemensamt	-121	-671	-675	0	-720
Nämnden	-115	-944	-725	200	-747
Totalt	-44 097	-272 000	-270 329	0	-266 690

Tabellen ovan visar i tur och ordning: nettokostnaderna för perioden, budgeten för helåret samt det prognostiserade helårsresultatet. Sista kolumnen visar den totala nettokostnaden föregående år.

Förskola

Verksamheten förskolan prognostiserar ett resultat på 1 300 tkr för helåret. Verksamheten har lägre barnantal än budgeterat. Detta innebär att det ligger kvar en volymbuffert centralt för prestationer. Verksamheterna har något lägre personalkostnader än budgeterat. Statsbidraget ”Mindre barngrupper” som av försiktighetsprincipen ej var budgeterade för har inkommit under perioden. Statsbidraget uppgår till drygt 500 tkr. Kommunen säljer färre och köper färre platser än budgeterat.

Fritidshem

Verksamheten fritidshem prognostiserar ett resultat på 400 tkr för helåret. Personalkostnaderna är lägre än budgeterat.

Grundskola F-9, grundsärskola

Verksamheten grundskola prognostiserar ett resultat på -1 800 tkr på helåret. Personalkostnaderna för verksamheten är fortsatt högre än budgeterat. Detta beror på det stora antalet barn med omfattande stödbehov samt att antalet elever i grundsärskola fortsätter öka, liksom för övriga kommuner i närområdet och riket. Den högre kostnaden för särskoleleverna har tagits från grundskolans ram.

Gymnasieskola

Verksamheten gymnasieskola prognostiserar ett resultat på -100 tkr för helåret. Prognosen baseras på sammanställda kostnader för köpt gymnasieverksamhet för vårterminen som då antagits för helåret. Man antog vid budgetering att priset inte skulle räknas upp då flertalet kommuner vi köper gymnasieverksamhet ifrån också är belagda med sparbetning under 2020. Snittpriset för gymnasieutbildning har trots detta ökat. Antalet gymnasieelever är långt högre än det angivna budgetantalet. Detta kan till vis del bero på att 105% av gymnasieåldrarna beräknas gå gymnasiet pga en viss andel går om. Denna procentsats är antagligen högre.

Vuxenutbildning

Verksamheten vuxenutbildning prognostiserar ett nollresultat för helåret. Prioriteringar kan behövas göra utifrån budget.

Fritid/kultur

Fritid och kultur prognostiserar ett nollresultat för helåret. Detta förutsätter att samtliga bidrag till föreningar utbetalas under året.

Gemensamt

Verksamheten prognostiserar ett nollresultat för helåret. I verksamheten ingår personalkostnader för de som arbetar mot nämnd och dyl. Ingen generell volymbuffert kvarstår 2020.

Nämnd

Nämnd prognostiserar ett plusresultat för helåret. Nämnden försöker minimera antalet sammanträden för att bidra till en budget i balans.

Prognos

Prognosjämförelse över budgetåret 2020.

Verksamhet	Februari	April	Augusti	Oktober	December	Avvikelse fg prognos
Förskola	1 300					
Fritidshem	400					
Grundskola F-9	-1 800					
Gymnasieskola	-100					
Vuxenutbildning	0					
Fritid/kultur	0					
Gemensamt	0					
Nämnden	200					
Totalt	0					

För februaris prognos finns ännu ej någon jämförelse att göra.

Prestationer

Budgeterade prestationer för Utbildningsnämnden 2020	Prognos helår 2020	Förändring	Budgetram 2020	Budgetram 2019	Budgetram 2018
Antal barn i förskola (folkbokförda i Bollebygd)	538	-22	560	575	560
- varav köpt verksamhet	40	-10	50	47	43
- såld verksamhet	12	-4	16	17	17
Antal elever i förskoleklass (folkbokförda i Bollebygd)	134	-3	137	133	135
- varav köpt verksamhet	29	-2	31	31	30
- såld verksamhet	1	-3	4	7	3
Antal elever i grundskola år 1-9* (folkbokförda i Bollebygd)	1 166*	-34	1 200*	1 163*	1 157*
- varav köpt verksamhet	195	-11	206	208	225
- såld verksamhet	27	-2	29	30	29
Integrerad sarskola och grundsarskola* (folkbokförda i Bollebygd)	14*	+4	10*	10*	3*
- varav köpt verksamhet	3	+1	2	-	-
- såld verksamhet	1	+1	0	-	-
Antal elever i fritidshem (folkbokförda i Bollebygd)	568	-2	570	563	560
- varav köpt verksamhet	119	-3	122	136	135
- såld verksamhet	7	-8	16	14	14
Antal elever i gymnasiet (folkbokförda i Bollebygd)	373	+8	365	343	338
- varav i egen regi	16	+1	15	15	10
- varav gymnasiesår	4	+1	4	4	4
- såld verksamhet	0	-	0	0	1

I tabellen ovan redovisas i tur och ordning prognostiserade prestationer för helåret, förändring mellan prognos och budgetramen, prestationer i budgetramen tagen utav KF samt budgetram 2020, 2019 och 2018.

Grundsarskoleelever har tidigare ingått i sammanställningen av grundskolans elevantal. De har nu lyfts ur och fått en egen rad, både för 2020 och bakåt.

Antalet barn i förskolan är lägre än budgeterat. Färre platser både köps och säljs. Detta beror främst på lägre elevantal och att Härryda kommun inte tar emot fler elever från Bollebygds kommun.

Antalet elever i grundskolan är långt lägre än budgeterat. Samtidigt har antalet sarskoleelever ökat kraftigt. I ramtilldelning har en sarskoleelev beräknats kosta lika mycket som en grundskoleelev. I realiteten kostar de 4, 6 eller 10 ggr så mycket.

Antalet gymnasieelever är även i år, högre än budgeterat. 2020 ökades ramen därför till gymnasieskolan i internbudgeten. Medlen togs jämt fördelat från övriga verksamheters ramar.

Personal

Utbildningsförvaltningen	Jan-feb 2020			Jan-april 2019		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	232	47	279	247	47	294
Andel tillsvidareanställda (%)	83,15%	16,84%	100%	84%	16%	100%
Antal visstidsanställda	25	8	33	25	13	38
Andel visstidsanställda (%)	75,75%	24,24%	100%	66%	34%	100%
Antal timavlönade (timmar)	1 860,92	480,92	2342	8114	2857	10971
Övertid/fyllnad/mertid (tim)	88	74	162	381	106	487
Andel tillsvidare m. heltid (%)	93,96%	93,61%	93,90%	93%	96%	93%
Sjukfrånvaro (%)	7,21%	3,60%	6,61%	6,61%	3,50%	6,06%
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	55,32%	22,24%	52,31%	35,16%	0,00%	31,52%
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	4,26%	12,62%	6,02%	6,75%	5,02%	6,28%
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	6,00%	2,41%	5,45%	4,37%	3,41%	4,22%
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	10,24%	0,71%	8,61%	9,78%	2,36%	8,62%

Noteras bör att det inte finns ett jämförelsevärde från 2019 på grund av förvaltningsdelningen som skedde när Utbildnings- och Socialförvaltningen skapades. Det går att jämföra från 1 mars 2019. Därav har förvaltningen lagt jämförelse för januari – april 2019.

Anställda

Mellan 2019-2020, perioden april 19 till februari 20, har antalet tillsvidareanställda i förvaltningen minskat med 15 medarbetare. Visstidsanställda för samma period i kommunen har minskat med 5 medarbetare.

Arbetade timmar

Förvaltningen förefaller ha minskat användandet av antal arbetade timmar utförda av timavlönade. Mer, -fyllnads- och övertidstimmar förefaller dock ökat något.

Tillsvidareanställda på heltid

Förvaltningen fortsätter att öka antal anställda med heltidsanställning och har i jämförelse med 2019 ökat med 0,9 procentenheter.

Sjukfrånvaron

Vid jämförelse förefaller förvaltningen minskat den totala sjukfrånvaron. Högst sjukfrånvaro återfinns bland männen inom åldersspannet yngre än 29 år. Långtidsjukfrånvaron har ökat kraftigt och bland bägge könen. Det finns ett arbete med var och en de medarbetarna på individuell nivå.

6. Tillfällig ändring i reglerna om plats i förskola UN2020/96

Utbildningsförvaltningen

Teresia Granlund | Utvecklingsledare
0734-64 72 10 | teresia.granlund@bollebygd.se

Utbildningsnämnden

Tillfällig ändring i reglerna om plats i förskola

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar om tillfällig ändring av nämndens regler för förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem (UN 2019/6). Ändringen innebär att barn som har rätt till plats i förskola på grund av att vårdnadshavare är föräldraledig eller arbetslös och arbetssökande under tidsperioden 2020-03-17 till och med 2020-03-27 inte har rätt till plats i förskola som drivs av Bollebygds kommun.

Utbildningsnämnden uppdrar åt nämndens ordförande att besluta om förlängning av beslutet med två veckor i taget tills utbildningsnämndens nästa sammanträde.

Utbildningsnämnden beslutar att avgiften för barn som berörs av beslutet ska reduceras motsvarande antal dagar som de inte går i förskola.

Utbildningsnämnden förklarar paragrafen för omedelbart justerad.

Ärendet

Den höga smittspridningen av covid-19 och Folkhälsomyndighetens rekommendation om att stanna hemma även vid lätta symtom har fått stor påverkan på förskola och skola. Förvaltningen ser att flera enheter inom utbildningsnämndens ansvar bara precis klarar personalförsörjningen trots att även många barn och elever är frånvarande. För att klara personalförsörjningen inom hela utbildningsnämndens ansvar föreslår utbildningsförvaltningen ett tillfälligt beslut om att barn till vårdnadshavare som är föräldralediga eller arbetslösa och arbetssökande under initialt två veckor inte får komma till förskolan. Trots att beslutet innebär en inskränkning för vissa barns rätt till förskola bedöms det som proportionerligt utifrån den samhällsviktiga verksamhet förskola är.

Bakgrund

Folkhälsomyndigheten bedömer just nu risken för en allmän smittspridning av covid-19 (coronaviruset) som mycket hög. För att minska risken för smittspridning är myndighetens råd att barn och personal ska vara uppmärksamma på symtom som feber, hosta och svårigheter att andas och vid sådana symtom hålla sig hemma. Det gäller även vid lättare symtom som halsont, snuva och muskel- och ledvärk. Barn och elever ska liksom alla andra i samhället stanna hemma så länge man känner sig sjuk och man ska vara symptomfri i två dagar innan man får gå tillbaka till förskolan/arbetet.

I dagsläget bedömer Folkhälsomyndigheten att det ur ett smittskyddsperspektiv inte finns anledning att friska barn ska stanna hemma från förskolan.

Rättslig reglering

I all utbildning och verksamhet enligt skollagen ska barnets bästa vara utgångspunkt (1 kap. 10 § skollagen 2010:800)).

Barn, vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga enligt föräldraledighet för vård av annat barn, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola under minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan (8 kap. 6 § skollagen).

Barn ska från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas förskola under minst 525 timmar om året om de inte har rätt till plats utifrån bestämmelserna i 8 kap. 5-7 §§ skollagen.

Det finns inga uttryckliga bestämmelser i skollagen om förskolans hantering av sjukdom, smitta och smittspridning eller stängning av förskolor av arbetsmiljöskäl. Detta regleras i smittskyddslagen och arbetsmiljölagen. Regeringen har med anledning av spridningen av covid-19 beslutat om en ny förordning om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta. Den nya förordningen kan användas när en skola behöver stänga t.ex. på grund av att en så stor andel av personalen är frånvarande att det inte går att bedriva verksamheten eller efter samråd med smittskyddsläkare. Förordningen gäller till och med den 30 juni 2021. Någon liknande förordning är inte beslutat gällande förskolan.

Förskolan i Bollebygds kommun

Att vårdnadshavare kan lämna sina barn på förskolan är av avgörande betydelse för att vårdnadshavarna ska kunna arbeta. Förskolan bedöms därför som en samhällsviktig verksamhet som bidrar till att andra viktiga samhällsfunktioner kan upprätthållas.

Inom förskolan i Bollebygd finns cirka 100 personal och 500 barn. Cirka 70 av barnen har plats i förskola 15 timmar per vecka utifrån att deras föräldrar är föräldralediga eller arbetslösa och arbetssökande. Kommunen har för tillfället inget barn placerat bara utifrån rätten till allmän förskola. På två av kommunens enheter går barnen 5 timmar/dag onsdag, torsdag och fredag. På övriga enheter går barnen 5 timmar/dag tisdag, onsdag och torsdag. 2020-03-16 var totalt cirka 335 barn (inkl. 15 timmars-barnen) samt 23 personal frånvarande.

Bedömning

Det är huvudmannen, det vill säga Bollebygds kommun för de kommunala förskolorna som har arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar för verksamheten.

Utbildningsförvaltningen har en handlingsplan vid pandemin där det beskrivs hur rektorer och förvaltning ska agera. Där framgår bland annat att i en kris till följd av en pandemi måste prioriteringar göras för att nämndens samlade resurser används där de bäst behövs utifrån ett helhetsperspektiv. Hur prioriteringar ska göras framgår av handlingsplanen. För förskolans är en prioritering som nu är gjort att verksamheten främst inriktas mot omvårdnad och tillsyn.

Den höga smittspridningen och Folkhälsomyndighetens rekommendation om att stanna hemma även vid lätta symtom har redan fått stor påverkan på förskola och skola. Förvaltningen ser att flera enheter inom utbildningsnämndens ansvar bara precis klarar personalförsörjningen trots att även många barn och elever är frånvarande. Om utvecklingen fortsätter kommer omfördelningar av

personal behöva göras mellan enheter för att säkra öppethållande av verksamheter. Det är sannolikt att även personal och/eller barn och elever behöver omplaceras.

För att klara personalförsörjningen inom hela utbildningsnämndens ansvar föreslår utbildningsförvaltningen ett tillfälligt beslut om att barn till vårdnadshavare som är föräldralediga eller arbetslösa och arbetssökande under initialt två veckor inte får komma till förskolan. Genom att på så sätt minska antalet barn i verksamheten skapas förutsättningar för personalen att bedriva en trygg verksamhet under rimliga arbetsförhållanden. Samtidigt innebär ett sådant beslut en, om än tillfällig, inskränkning av vissa barns rätt till förskola. Ur ett helhetsperspektiv sett till förskolans uppdrag som samhällsviktig verksamhet bedöms det dock som proportionerligt. Sett ur ett barnrättsperspektiv är verksamheten i förskolan utifrån handlingsplanen vid pandemi för tillfället främst inriktad mot omvårdnad och tillsyn vilket barnen kan få tillgodosett av den hemmavarande vårdnadshavaren. Vidare är barngrupperna inte samma som vanligt och personalresurserna samordnas vilket kan innebära att barnet kommer till en verksamhet väldigt annorlunda från den ordinarie. För de barn där det finns möjlighet att vara hemma, vilket ju är fallet då en vårdnadshavare är föräldraledig eller arbetssökande, bedöms det därför utifrån nuvarande omständigheter vara bäst för barnet att vara hemma från förskolan.

Beslutsunderlag

- Tillfällig ändring i reglerna om plats i förskola, tjänsteskrivelse 2020-03-16

Skickas till

- Hemsidan
- Rektorer i förskolan

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer
Förvaltningschef

Teresia Granlund
Utvecklingsledare

10. Meddelanden utbildningsnämnden 2020 UN2019/12

Meddelanden

Följande meddelanden anmäls för nämnden:

Protokollsutdrag

Mål- och budgetförutsättningar 2021-2023

Dnr KS2020/22

§28

KS2020/22

Mål- och budgetförutsättningar 2021-2023**Beslut**

Kommunstyrelsen fastställer mål- och budgetförutsättningar 2021-2023 för Bollebygds kommun, enligt förslag daterat 2020-01-30.

Ärendet

Enligt kommunens styrmodell är mål- och budgetförutsättningar det första underlaget som tas fram i den årliga planerings- och budgetprocessen. Den innehåller omvärldsanalys, strategiska kommuninterna frågor som syftar till att visa på eventuella förändringar i verksamheter och öka kunskapen om vilka förutsättningar som gäller för verksamheterna. Därefter ska respektive nämnd återkomma med en beskrivning hur de avser ta sig an målen, konsekvenser av tilldelad ram samt ytterligare omständigheter som inte tas upp i dessa förutsättningar.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen fastställer mål- och budgetförutsättningar 2021-2023 för Bollebygds kommun, enligt förslag daterat 2020-01-30.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- §11 KSAU Mål- och budgetförutsättningar 2021-2023
- Mål- och budgetförutsättningar 2021-2023

Skickas till

Ekonomichef, utbildningsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden

1 Styrmodell och mål

1.1 Styrmodell

Kommunfullmäktige har beslut om en styrmodell som beskriver ansvarsfördelning och roller avseende fastställande och uppföljning av mål, gemensamma begrepp, principer för mål, tidplan etc. Styrmodellen bidrar till att skapa helhetsperspektiv, samordning mellan nämnder samt ökad transparens i kommunens budget- och uppföljningsprocess.

Kommunfullmäktige utövar styrning genom att besluta om kommunens vision, övergripande mål, övergripande strategier, mål för god ekonomisk hushållning, driftbudgetramar samt investeringsbudget för styrelse och nämnder. Utöver detta utövar fullmäktige styrning genom olika styrdokument som riktlinjer och policy.

Enligt styrmodellen gäller beslut om övergripande mål och strategier för att nå målen under mandatperioden. De övergripande målen är:

- Arbete och företagande
- Trygghet, uppväxt och åldrande
- Miljösmart kommun

1.2 Mål för god ekonomisk hushållning

Kommunallagen stadgar att varje kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges för verksamheten. Utöver detta ska finansiella mål anges. I regeringens proposition 2004/05:100 ges följande tolkning av begreppet ”god ekonomisk hushållning”:

”Varje generation bör bära kostnaden för den service som generationen själv beslutat om och själv konsumerar.”

En god finansiell ställning är viktigt för en kommun eftersom det ger en rimlig handlingsfrihet. Planperiodens resultat kombinerat med en hög investeringsnivå medför att Bollebygds finansiella ställning försvagas. I det längre perspektivet är dock målsättningen fortsatt att stärka kommunens finansiella ställning.

I budgeten för 2020 anges följande mål:

- Det ekonomiska resultatet ska över mandatperioden motsvara 3 procent av kommunens intäkter för skatter och generella statsbidrag.
- Över tid ska minst 40 procent av kommunens skattefinansierade investeringar och exploateringar finansieras med egna medel.

Kommunens verksamhet ska bedrivas så att hemmaplanslösningar eftersträvas utifrån ett långsiktigt socialt och ekonomiskt försvarbart perspektiv.

2 Omvärldsperspektiv

2.1 Kommunövergripande omvärldsanlys

2.1.1 Kommunernas ekonomi

Sedan länge har SKR (Sveriges kommuner och regioner) varnat för den tid som nu har inletts. Under 1990-talet började det stå klart att den demografiska utvecklingen kommer att ställa höga krav på välfärden från 2015 och framåt. Hittills har dessa varningar inte resulterat i den försvagning av ekonomin som förutspåts. För kommunsektorns del beror det främst på den snabba ökningen av intäkter som kommunerna, landstingen och regionerna haft. Det reala skatteunderlaget har ökat nästan dubbelt så snabbt per år sedan 2007, jämfört med åren 2000 fram till 2007.

Men kommande period bjuder på betydligt sämre förutsättningar. Utifrån SKRs samhällsekonomiska bedömning och ett antagande om att kostnaderna i sektorn ökar i takt med de demografiska kraven, det vill säga en oförändrad personaltäthet, uppstår ett gap mellan intäkter och kostnader motsvarande 43 miljarder kronor fram till 2022. Det baseras på ett sammantaget resultat på 1 procent som andel av skatter och statsbidrag, vilket ligger under målet för god ekonomisk hushållning. Flera företrädare från olika partier har uttalat en vilja att öka statsbidragen. Om vi i Sverige skulle ha ett system med värdesäkrade statsbidrag, skulle dessa öka med 17,5 miljarder kronor fram till år 2022. Resterande 25,5 miljarder skulle kommunsektorn i så fall ändå få ansvara för, om inte staten skulle skjuta till ytterligare medel. Det innebär omfattande effektiviseringsbehov och ändrade sätt att bedriva verksamheten i sektorn, en utveckling som redan påbörjats.

Tabell 2. Nyckeltal för den svenska ekonomin

	2019	2020	2021	2022	2022
BNP	1,1	0,8	1,7	2,1	1,7
Sysselsättning, timmar	0,0	-0,4	0,2	0,7	0,4
Arbetslöshet, nivå	6,6	7,3	7,4	7,1	6,9
Timplön	3,7	3,0	3,0	3,2	3,4
Konsumentpris, KPI	1,8	1,8	1,9	2,1	2,4

Källa: Cirkulär 19:59 – SKR

3 Kommunperspektiv

I avsnittet återfinns de förändringar, expansion eller kvalitetshöjande åtgärder som förvaltningarna inför budgetberedningen lyft fram som särskilt viktiga.

I de budgetunderlag som ska arbetas fram som underlag till budget 2021-2023 ska nämnderna göra en fördjupad utredning av förändringarna och åtgärderna. Utredningen ska omfatta en nulägesbeskrivning, en beskrivning av vad nämnden vill åstadkomma samt en kostnadsberäkning av vilken det även framgår eventuell alternativ finansiering. Nämnderna ska också beskriva vilka konsekvenser nämnden ser om budgettilldelning uteblir. Utöver detta ska nämnderna även göra en prioritering av faktorerna där det framkommer vilken/vilka faktorer som är av störst betydelse för nämnden.

3.1 Attraktiv arbetsgivare

Budgetförutsättningar medarbetare – attraktiv arbetsgivare

Alla medarbetare i Bollebygds kommun bidrar till att de invånare som de möter får den service och kvalitet som de har rätt till. För att utveckla dessa förutsättningar i verksamheterna är det viktigt att Bollebygds kommun fortsätter arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Det innebär ett arbete med att fortsätta utveckla den goda arbetsplatsen där arbetsmiljön är bra ur fysisk, organisatorisk och socialt perspektiv. Alla medarbetare behöver ha rimliga uppdrag med goda förutsättningar för att kunna göra ett bra arbete.

Resultatet på den senaste medarbetarenkäten visar att många av medarbetarna upplever en ökad arbetsrelaterad stress. Krav och resurser i balans är en grundläggande och viktig organisatorisk förutsättning, att ha högre krav än resurser för arbetet leder till hög arbetsbelastning och stress hos medarbetarna. Nya krav och förväntningar från olika håll riktas mot den enskilde medarbetaren som förväntas ta ett större ansvar för sitt arbete och sin arbetssituation. Det innebär att arbetet bör fokuseras på att tydliggöra och prioritera arbetsuppgifter och roller och minska arbetsmängden. I det här arbetet måste Bollebygds kommun som arbetsgivare ställa sig frågorna; vad är det vi inte ska utföra? Gör vi rätt saker? Gör vi saker rätt?

Idag finns både personliga och strukturella orsaker till medarbetarnas sjukfrånvaro och arbetet för att minska sjukfrånvaron bör fortsätta med fokus på att arbeta bort de strukturella orsakerna. Strukturella orsaker till sjukfrånvaro kan vara ohälsosam schemaläggning med för lite återhämtning mellan arbetspassen, långa arbetspass, arbetspass med otillräcklig bemanning, för många antal medarbetare per chef eller otydliga uppdrag. Arbetet bör ske i bred samverkan mellan chefer, medarbetare, fackliga organisationer och den politiska organisationen. Genom att arbeta bort de strukturella orsakerna kommer också den andra sjukfrånvaron att minska.

Pensionsavgångar, personalomsättning och ökad efterfrågan på välfärdstjänster gör att Bollebygds kommun liksom alla kommuner och regioner måste rekrytera många nya medarbetare de kommande åren. Utifrån det är det av största vikt att arbeta strategiskt med kompetensförsörjningen i kommunen. Kompetensförsörjning omfattar att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare och chefer så medborgarnas behov tillgodoses och verksamhetens mål uppfylls. Utmaningen är att attrahera och locka unga att arbeta i välfärdstjänsterna, erbjuda en bra arbetsmiljö och möjligheter till en långsiktig professionell utveckling i kommunens verksamhet.

För att möta framtiden är det viktigt att arbeta brett med kompetensförsörjningsfrågan utifrån Sveriges Kommuner- och Regioners (SKR) nio strategier för att klara kompetensförsörjningen.

1. **Använd kompetensen rätt** – Vem ska göra vad, och på vilket sätt? Det gäller att ta tillvara på och utveckla den kompetens som finns för att kunna ge den bästa och mest effektiva samhällsservicen.
2. **Breda rekryteringen** – Fler kan bidra till välfärden och det gäller att tillvarata allas kompetens.
3. **Fler jobbar mer** – Genomförande av heltid som norm som i enlighet med kollektivavtalet mellan SKR och Kommunal börjar att gälla i maj 2021.
4. **Förläng arbetslivet** – Skapa förutsättningar för fler att arbeta längre
5. **Visa karriärmöjligheterna** – Att skapa en ny och bredare syn på karriär och karriärmöjligheter inom organisationen.
6. **Skapa engagemang** – Med ökad delaktighet och större engagemang skapas en bättre arbetsmiljö och ökar chansen till att medarbetare stannar länge på sin arbetsplats och utvecklas med den.
7. **Nyttja tekniken** – Att använda nya tekniska lösningar där det är möjligt och bidrar till effektivisering och bättre kvalitet.
8. **Marknadsföra jobben** – Tala väl om verksamheten och ge människor chansen att prova på jobben. Goda erfarenheter från praktik och feriejobb lockar fler till de olika arbetena i kommunen.
9. **Underlätta lönekarriär** – Att arbeta med individuell och differentierad lön utifrån beslutad lönestruktur. Genom jämställda och sakliga löner utvecklas verksamheten.

Bollebygds kommun har en relativt hög personalomsättning bland chefer och för att Bollebygds kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som attrahera, rekrytera och behålla chefer bör arbetet med att se över chefers förutsättningar att göra ett gott arbetet vidmakthållas och utvecklas. I arbetet ingår att genomlysa villkoren för chefer i kvinno- respektive mansdominerade verksamheter, antal medarbetare, sjukfrånvaro, dygnet runt verksamheter och närhet till ledarskap och politik. Genomlysningen bör mynna ut i en handlingsplan som ger chefer inom alla verksamheter möjligheter att vara mer närvarande chefer för sina medarbetare och ha utrymme för att tillsammans med medarbetarna utveckla verksamheten till gagn för brukarna.

Jämställdhets- och mångfaldsarbete är även en viktig del för att vara en attraktiv arbetsgivare. Arbetet med att integrera jämställdhets- och mångfaldsarbetet i det systematiska arbetsmiljöarbetet och arbetet med normer och värderingar bör fortsätta och vidareutvecklas. En annan viktig förutsättning för att vara en attraktiv arbetsgivare är en väl fungerande lönebildning där lönen ska stimulera till verksamhetsförbättringar, förbättra effektivitet, produktivitet och kvalitet och där medarbetarens resultat knyts samman med löneutvecklingen. För att få det här att fungera bör arbetet med att vidareutveckla och implementera den nya uppföljningsmodellen som bygger på den kontinuerliga dialogen mellan chef och medarbetare i hela organisationen fortsätta.

Lönen blir ett viktigt styrinstrument i verksamhetsstyrningen för att lönerna i Bollebygds kommun ska vara könsneutrala och konkurrenskraftiga. För 2021 avsätts ett utrymme för löneökningar motsvarande ca 2,5 procent. För att uppnå målen med

lönebildningen bör styrningen av lönebildningen ledas av kommunstyrelseförvaltningen och lönekompensation föreslås ske genom kommuncentrala medel och att förvaltningarna kompenseras för de faktiska utfallen när löneöversynen är fastställd.

3.2 Kommunstyrelseförvaltningen

Utifrån de uppdrag och utmaningar kommunen står inför ser förvaltningen att det finns funktioner som saknas eller där nuvarande organisation eller funktioner är anorektiska. Kommunen saknar viktiga strategiska funktioner som både kan upprätthålla en god efterlevnad av lagkrav men också få effektivare processer ibland annat utredningar och underlag till förtroendevalda. Bollebygds kommun behöver administrativa tjänster såsom kommunarkivarie, registrator, kommunjurist, utredare, upphandlare och processledare.

Den nya Kommunallagen som trädde i kraft 2018 öppnar upp för att kommuner kan komma överens om att utföra uppgifter åt varandra. Det är också möjligt för kommuner att delegera beslutanderätt till en anställd i en annan kommun. Kommuner har tidigare genom kommunalförbund och gemensamma nämnder kunnat samverka kring i princip alla kommunala uppgifter. Dessa samverkansformer innebär dock att en relativt omfattande administrativ överbyggnad. Syftet med lagändringarna är att förenkla möjligheterna till kommunal samverkan och extern delegering för att ge kommuner och landsting bättre förutsättningar att utföra sina uppdrag.

Avtalssamverkan kan användas för att tillgodose en kommuns behov av att anlita en annan kommun för att utföra kommunens uppgifter inom något specifikt område. Avtalssamverkan kan exempelvis avse utredning och beslutsfattande i olika ärenden som innefattar myndighetsutövning och som annars typiskt sett är delegerade till tjänstemän i den egna kommunen. Avtalssamverkan kan gälla olika kommunala verksamheter som bedrivs med stöd av den allmänna befogenheten i kommunallagen. Men det kan även gälla för verksamheter som kommunen bedriver med stöd av speciallagstiftning. Möjligheten till avtalssamverkan gäller både för utförandet av verksamhet som innebär myndighetsutövning och för andra uppgifter och oavsett om uppgiften är frivillig eller obligatorisk för kommunen. Vid avtalssamverkan får kommuner komma överens om att uppdra åt en anställd i en annan kommun att besluta på kommunens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Detta kallas för extern delegering. Vid extern delegering av ärenden gäller bestämmelserna i kommunallagen om delegering, jäv, begränsningar av möjligheten till delegering, vidaredelegering, brukarmedverkan och anmälan av beslut. Möjligheten till extern delegering omfattar enbart anställda i den andra kommunen. Det är inte möjligt att delegera beslutanderätten till förtroendevalda eller till anställda i kommunala bolag med stöd av lagändringen.

Lönesystemet med ett flertal under- eller stödsystem upphandlades 2012 med en maximal avtalslängd på 10 år. Det innebär att Bollebygds kommun måste upphandla och implementera ett nytt lönesystem som är på plats 2022-01-01. Att implementera ett nytt lönesystem med de nya arbetssätt och tillhörande andra system som behövs tar minst ett år i anspråk och kräver en extern/extra resurs. Under implementeringen av ett nytt lönesystem måste fortfarande den ordinarie verksamheten med löneutbetalningar ske och i befintlig löneenhet finns inte den extra resursen som krävs för implementeringsarbetet.

För att klara kommunens utmaning framöver bör det uppdrag som gavs 2020 angående samarbete med andra kommuner effektueras och utvecklas.

3.3 Digitalisering

Det finns ett antal strategier och viljeriktningar för en mer offensiv digitalisering på nationell och regional nivå.

Regeringens strategi för digitalisering:

”Målet för digitaliseringspolitiken är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter”

SKR:s strategi för digitalisering sammanfattad i 3 punkter:

- En enklare vardag för privatpersoner och företag
- Smartare och öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet
- Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

Västra Götalandsregionens digitala agenda:

- Smart region Västra Götaland
- Enklare, öppnare, effektivare och hållbart

Digitalisering är en utmaning som samhället står inför och Bollebygds kommun har behov att arbeta samordnat och gemensamt i en kultur som bygger struktur, vilket utgör grunden för att kommunen kan effektivisera med stöd av teknik, utan att tappa höjd i servicegrad. Strukturen ska ge kommunens anställda möjligheter att se helheten i uppdraget medborgarservice samt verka för **förenkla, förnya och förbättra** för största möjliga nytta i varje uppdrag/tjänst i kommunen.

Kommunen har behov av resurser för kvalitetshöjande åtgärder inom alla förvaltningar under perioden 2021-23. Med ständiga förändringar i kommunens behov av service och med en arbetsmarknad som omfattar högre personalomsättning och sjukfrånvaro är det av vikt att arbeta strategiskt, systematiskt och enat i vår målbild om Bollebygds kommuns varumärke som arbetsplats. Förändringsledning och kompetenspåfyllnad är grunden för att lyckas och kräver stora insatser för att få fram synergier och effekter som genomsyrar framgång tillsammans.

Samhället och arbetsplatsen översköljs av information i olika medier, tekniken utvecklas, vilket ökar möjligheterna men också valen i, vad är bäst för Bollebygds kommuns framtid. Här krävs det att Bollebygds kommun har strategiska stödresurser i form av central projektledare, som har utrymme för omvärldsbevakning för en digital arbetsplats och avhjälpa verksamheten att nå sina mål. Viktigt med strategiska resurser som samverkar över förvaltningsgränserna, lyfter fram och ut goda exempel i kommunen i bärare av ambassadörskapet i ”Bollebygd bor vi bra och lever länge” samt har en hållbar arbetsmiljö.

För att lyckas med digitaliseringsaktiviteter i Bollebygds kommun krävs att man i kommunen följer antagen digitaliseringsstrategi (KF 14 juni 2018, KS 2018/76).

Office365 (O365)

I nästa uppdatering av Microsofts licenser 2020-22 står Bollebygds kommun i behov att uppdatera till O365 licenser. Support av gamla licenser utgår och Molnet är framtidens lösningar på systemlösningar. I denna lösning kommer kommunen att få bättre förutsättningar att arbeta sömlöst i uppdrag och system, med fördelen att leverantören tar hand om uppdateringar, säkerställer tjänsten och utesluter framtida externa konsulttjänster och handpåläggning lokalt i Bollebygd.

O365 kommer att erbjuda många möjligheter till nya arbetsflöden och utrustning/utbildning kommer att ske i nära samverkan med verksamheterna och med stöd av extern partner.

E-tjänster

Det behöver etableras ett antal externa och interna e-tjänster som kan bidra till effektivare informationsflöden såväl externt som internt. Borås regionen har en samverkansytta och tillsammans upphandlat plattform för e-tjänster. Bollebygds kommun saknar idag personella resurser att arbeta i forumet och med utveckling av e-tjänster.

Informationsförvaltning

Ämnet informationsförvaltning är betydligt bredare än det som traditionellt syftas på när det talas om arkiv- och dokumenthantering. Utöver självklara funktioner som dokumenthantering och arkiv räknar man bland annat in dokumentationsverksamheten som sådan (upprättandet av dokument, dokumentens födelse), IT, informationssäkerhet och systemförvaltning – det vill säga alla funktioner som har verksamhetsinformation som sitt objekt.

Tiden är förbi pappersarkiv och Bollebygds kommun behöver arbetade modernt med arkivfrågor och e-arkiv. Kommunen saknar en arkivarie och denna kompetensbrist utgör stort hot i det ansvar som åligger en myndighet att ta ansvar för sin information, från upprättande genom uppstyrning av mallar och metadata till klassning med informationssäkerheten i fokus, till styrning av lagringsplatser och slutligen korrekt arkivering och e-arkivering. Datan ska vara strukturerad, tillgänglig, tillgänglig över tid och vara säkrad så den enkelt kan lämnas ut via allmänna handlingar.

Kommunikation

Bollebygds kommun har behov att börja arbeta med sociala medier för att verka på samma arena som våra kommuninnevånare gör samt skapa engagemang, förståelse och kunskap om vad kommunen gör och står bakom.

Digitalisering utbildning

En nationell IT-strategi för förskola, skola och fritidshem har tagits fram och ska gälla 2017-2022. Samtidigt har läroplanerna för förskola, skola, förskoleklass, grundskola och fritidshem reviderats för att tydliggöra den framtida digitaliserade skolan. I den nationella IT-strategin finns flera punkter som påverkar Bollebygds kommun. Målet är att alla barn och elever ska utveckla en adekvat digital kompetens. Det ska finnas en digital likvärdighet i det svenska skolväsendet.

3.4 IT

IT-verksamheten består av:

- Löpande Support
- Löpande Drift
- Förnyelse av IT-miljön när ålder och/eller avtal ställer krav på detta
- Externa behov – behov kring befintliga eller nya verksamhetstillämpningar

IT förvaltar och utvecklar den gemensamma IT-plattformen och ställs inför löpande utmaningar att hantera en växande kommun. Nya arbetsplatser, ny personal samt en generell ökad användning av digitala verktyg i våra verksamheter. Detta tillsammans genererar nya behov och kostnader även för gemensam infrastruktur. Nätverket behöver byggas ut kontinuerligt, ny kommunikationsutrustning som stöttar den senaste tekniken i verksamheterna. Nya lokaler anskaffas ihop med att bla skolorna utökar det digitala behovet, byter datorer genererar omställningskostnader, nya drift- och investeringskostnader i IT-miljön.

När verksamheterna utvecklar sina verktyg ”digitala system” ökar de generella omkostnaderna för IT-plattformen och dess hantering oftast med automatik.

IT står inför infrastrukturella insatser under år 2021-23. Tekniken förändras ständigt och påverkar komponenter i vår IT miljö som årligen behöver ses över då det mesta har en begränsad livstid och behöver bytas ut kontinuerligt.

Behov av IT- investeringar behöver utökas med 500-1000 000 kr per år från och med 2021.

3.5 Grundsärskola

Alla elever ska få stöd och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. Bollebygds kommun har idag ingen grundsärskola. Elever som mottas i den obligatoriska grundsärskolan erbjuds att läsa som integrerad elev vid någon av kommunens grundskoleenheter alternativt att ansöka om plats vid grundsärskola hos annan huvudman (annan kommun eller fristående skola). I skollagen ställs krav på att en kommun antingen har en egen särskola eller en överenskommelse med annan kommun¹. Bollebygds kommun har inte avtal/ överenskommelse med någon annan kommun att den i sin grundsärskola ska ta emot de elever som Bollebygds kommun ansvarar för. Vilket innebär att kommunen idag inte lever upp till skollagens krav.

Bollebygds kommun har som mål att alla barn och elever ska kunna få sin undervisning på hemmaplan i den egna hemkommunen. Att starta en sarskoleenhet i Bollebygd bedöms av utbildningsnämnden som nödvändigt för att leva upp till skollagens krav både om att tillhandahålla sarskola, men också vad gäller läroplan, timplan och behöriga lärare. Initialt kommer detta innebära en ökad kostnad för utbildningsnämnden eftersom det krävs att en ny organisation skapas där personal behöver vidareutbildas då behöriga lärare idag saknas inom organisationen. Det fordras en ökad personaltäthet kring grundsärskolans elever. Det kommer även tillkomma kostnader för ny utrustning och tillgänglighetsanpassning av lokaler.

3.6 Lokaler

Fjällastorps förskola/skola/idrottshall/samlingssal är tidigast klar 2024. Det innebär att planering för provisorium måste sättas igång snarast.

Bollebygdskolan F-3 och 4-6 behöver nya klassrum och plats för fritidshem. Skolan gick från tre paralleller till fyra paralleller med start hösten 2019. Det kräver också medel för investeringar för klassrumsmöbler.

---

¹ 11 kap. 24 § skollagen

Skolan måste även skapa utrymme för grundsärskola på skolområdet.

Det är i dagsläget osäkert om den provisoriska förskolan Nolån kan fylla behovet av förskoleplatser fram till dess Fjällastorp är klart. Barnafödandet och inflyttning har varit lägre de senaste åren vilket medför att behovet har kunnat tillgodoses. Det krävs en förnyad befolkningsprognos för att bedöma behovet de närmaste åren.

I Olsfors så har skolan under flera år saknat lokalytor. Förslaget på lösning är att grundskolan och biblioteket tar över Sörån och att en ny förskola med 5-6 avdelningar byggs.

Behov av nya LSS-boenden är alltså angeläget, processen pågår.

Inom några år finns det ett tydligt behov av fler boende för äldre i takt med att allt fler kommuninvånare i åldrarna över 80 år.

Bristen på kontorsplatser är alltså akut, eventuellt kan någon del lösas på Hembygdsvägen. Denna brist försvårar också etableringen av någon form av kontaktcenter.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har konstaterat att flera lokaler/ fastigheter är i stort behov av renovering till en kostnad som inte täcks av nuvarande hyresnivå.

Verksamheterna inom socialförvaltningen behöver lokaler som är anpassade efter brukarnas behov, samt verksamhetens krav av utveckling, för att det ska resultera i kvalitativa och effektiva insatser för brukarna. Förutom personella resurser behövs till allt detta ändamålsenliga lokaler utifrån brukarnas behov, en upprustning av befintlig utrustning och ny utrustning inte minst på området välfärdsteknik. Lokalitetserna är en utmaning. Tillgängligheten till lokaler behöver ökas allmänt sett för den interna verksamheten. Idag används lokaler på Bollegården för extern verksamhet. Här uppstår behovet att både behålla och utveckla det som redan finns.

3.7 Samhällsbyggnad

Övergripande:

Ökad samverkan behöver ske inom flera områden för att minska sårbarhet, detta styrs till stor del av lagstiftning. Från och med den 1 juli 2018 finns det en generell rätt till kommunal avtalssamverkan i kommunallagen. Härigenom har möjligheter till samverkan för kommunen förbättrats. Även inom andra områden än myndighetsutövning är det nödvändigt att se över samverkansmöjligheter för att klara av vårt uppdrag.

Bredband:

Regeringen har visionen ”ett helt uppkopplat Sverige” eftersom det skapar förutsättningar för att bo och verka i hela landet, driva tillväxt och innovativ produktion. Bollebygds kommun har idag en låg tillgång till bredband på landsbygden, jämfört med regionen i stort. Västra Götalands län är näst bäst i Sverige på landsbygdsfiber. Det handlar om goda förutsättningar för företagande, smarta lösningar inom till exempel skolan och vården som ökar effektiviteten men även om demokratifrågor. Ett digitaliserat samhälle ger förutsättningar att överbrygga geografiska avstånd och kan öka medborgarnas delaktighet i samhället. Mer budgetmedel behövs för att fiberring på landsbygden om inte marknadsaktörer är intresserade av att bygga ut. Bredbandsmålet kan i detta läge bli svårt att nå utan finansiering från kommunen.

Utvecklingsledare:

En utökning med tjänst föreslås som stöd i utvecklingsfrågor inom samhällsbyggnadsförvaltningen.

Förvaltningen saknar en utvecklingsstrateg/-ledare motsvarande de tjänster som finns inom de andra facknämnderna och idag skjuts dessa frågor ut till enheterna som inte har möjlighet att släppa sin kärnverksamhet till förmån för dessa frågor. Övriga tjänster som skulle avlasta samhällsbyggnadsförvaltningen är centralt placerade som till exempel kommunjurist, arkivarie samt administrativt stöd. Lokalstrategen arbetar idag främst med övergripande frågor för kommunstyrelsen, men tillhör organisatoriskt samhällsbyggnad vilket skapar en otydlighet.

Förvaltningen saknar en utvecklingsledare som stödjer, omvärldsbevakar och driver utvecklingsfrågor och stödjande processer frågor för samhällsbyggnadsförvaltningens enheter.

3.8 Vatten, avlopp och gata

Förnyelsetakt

En av de viktigaste VA-tekniska frågorna är hur de befintliga VA-ledningsnäten behöver förnyas och med vilken takt. Det är viktigt att ha en strategi för hur förnyelsen ska gå till så att rätt åtgärd sätts in på rätt ställe i rätt tid. Svenskt Vatten rekommenderar ingen specifik förnyelsetakt, varje VA-organisation måste själv göra bedömningen av vilken takt som är lämplig för tillfället. Takt kan variera över tid, beroende på tillståndet på det befintliga ledningsnätet; vilken ålder det är på ledningarna är ingen parameter som enbart styr behovet av förnyelse. Förnyelsetakten i Bollebygd kommun är mycket låg och ledningarna är gamla, vilket gör att investeringsbehovet är stort. Fortsatta investeringar samt ökad förnyelsetakt vad gäller VA-ledningar är nödvändigt.

Redundans

Arbete med redundans i VA-system (överföringsledningar mellan kommunerna fortsätter).

Töllsjö vattenverk

Bedömning behöver göras avseende reinvesteringsbehov i befintligt verk alternativt ett nytt vattenverk med placering i anslutning till framtida ny vattentäkt i Töllsjö. Arbete med lokalisering av ny täkt pågår.

Alternativen att renovera och anpassa anläggningen behöver jämföras med kostnader för nyproduktion.

Gata

En trafikingenjör med strategisk inriktning skulle vara värdefull då kompetens saknas när områden exploateras. Trafikingenjörens kompetens behövs vid planering av nya områden och vid byggande och underhåll av våra vägar. Trafikingenjören har kontakt med myndigheter, fastighetsägare, allmänhet och entreprenörer och skulle kunna handlägga ärenden som berör trafikområdet. Idag saknas denna specialistkompetens.

Invånare påtalar brist gällande ”missing links” (GC-vägar) i den undersökning som genomfördes under 2019, d.v.s. medel för GC-vägar borde öka i investeringsbudgeten 2021-2023. Det är viktigt att främja cykeln i samhällsplaneringen. Om fler väljer att cykla är det lättare att nå några av de av riksdagen uppsatta miljö kvalitetsmålen. Kommunerna har genom sitt planmonopol både stor makt över och stort ansvar för hur attraktivt det är att cykla. För att underlätta för människor att använda cykel måste kommunen prioritera det i planeringen av samhället. Kommunen kan till exempel anta och verkställa strategiska cykelplaner, låta cykel få större utrymme i den fysiska markanvändningen i både detalj- och översiktsplanering och avsätta medel för underhåll och byggande av cykelvägar. Det är även viktigt att se cykelresan som en länk i reskedjan till och från målpunkter i vardagen. För att kunna möta behov och möjliggöra för människor att välja cykeln behöver kommunen avsätta mer medel än idag.

Utökad budget för enskilda vägar, bidrag (ersättning per meter bör höjas). Kommunfullmäktige anslår årligen medel för den enskilda väghållningen. Riktlinjerna för bidrag har nyligen reviderats av Samhällsbyggnadsnämnden. Riktlinjerna reglerar hur fördelning ska göras från de redan anslagna medlen. Höjningen av fasta bidragsnivåer (bidrag per meter väg) innebär enbart en förändring av hur medlen fördelas och påverkar inte den totala kostnaden för bidrag till enskild väghållning. Medel skulle behöva tillskjutas för att kunna möta behoven.

Mark, plan mm

Fortsatt arbete med område Buagärde får utvisa vägen fram vad gäller uppdrag om konkurrensutsättning för att ta emot massor i syfte att tillskapa industrimark.

Behov finns att köpa in strategisk mark (KS), medel behöver avsättas för detta och organisationen behöver arbeta mer med fokus kring strategier för förvärven. Tid går åt till ÖP och Götalandsbanan, vilket innebär mindre tid över till framtagande av detaljplaner. (Mycket är avhängigt av den planprioritering som KS beslutar, när det kommer till personella resurser för att klara av att hantera uppdragen). Kostnader för karttjänster ökar och SBF ser behov av att upphandla för att klara av uppdrag kring kart/mät/GIS då redundans saknas.

Livsmedel:

Ökad budget nödvändig för att möjliggöra den nationella livsmedelsstrategin.

3.9 Äldreomsorg

Den demografiska statistiken visar att Bollebygd under en tioårsperiod, 2017-2027, kommer ha en växande skara äldre, 300 personer fler som är 80 år eller äldre. Det innebär stora utmaningar för äldreomsorgen som måste utveckla och utöka verksamheten för att lyckas. Trenden har redan visat sig så till vida att antalet ärenden, beviljade hemtjänsttimmar enligt socialtjänstlagen, SoL, och beslutade insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen, HSL, fortsätter öka. Det har för första gången inom överskådlig tid bildats kö till Bollegårdens äldreboende vilket rapporterats som ej verkställda beslut kvartal 3 och 4 2019. Det kan anses rimligt att det uppstår kö till Bollegården under förutsättning att besluten verkställs inom tre månader. Beläggningsgraden på Bollegården har under året legat över personalbudget som baserades på en beläggning på 97 % på båda avdelningarna. Redan i mars gick den somatiska avdelningen över 97 % och har sedan stadigt haft en beläggning på mellan 98%-105%. På avdelningen för personer som insjuknat i en demenssjukdom har beläggningsgraden pendlat mellan 99-101% från april månad.

Äldreomsorgen behöver således utökas såtillvida att fler boendeplatser för äldre skapas i olika typer av boenden såsom till exempel platser på särskilt boende, trygghetsboenden och andra typer av mellanboenden. För att hantera de varierande behoven över tid ska boendeplatserna vara flexibla för att verksamheten ska kunna ändra inriktningen på en avdelning relativt snabbt.

Utifrån det som beskrivs ovan kommer personalstyrkan att behöva ökas och därmed anpassas efter beläggningsgrad och vårdtyngd, inom alla verksamheter. Bemanningskravet ska vara i paritet med beläggningsgrad och vårdtyngd. Utöver den prognostiserade ökningen av beslutade insatser så ökar även andelen personer som lider av psykisk ohälsa, ensamhet, missbruk och som insjuknar i en demenssjukdom i samhället i stort.

Det ställer betydligt högre krav på personalens kompetens. Äldreomsorgen behöver av den här anledningen bibehålla den utökning, i form av en tjänst till förebyggande verksamheten, som genomförs 2020.

Att komma till rätta den höga sjukfrånvaron är av vikt då det är kostsamt ekonomiskt både för kommunen och för den enskilde medarbetaren. Om arbetsrelaterad sjukfrånvaro minskas minskar också behovet av vikarier vilket också är en kostsam affär. I syfte att göra arbetsplatsen mer attraktiv och därmed i större utsträckning behålla personal behöver äldreomsorgen ges utrymme att arbeta med att förbättra arbetsmiljön och möjligheterna till karriärutveckling. För att lyckas krävs att den, under året 2020, ökade tätheten av enhetschefer behöver bibehållas.

En viktig del av arbetsmiljön är hälsosamma scheman där bland annat delade turer bör arbetas bort. Kommunals avtalsområde ska senast 2021 ha heltid som norm så kommer den utmaningen inte att upphöra utan den kräver ett annat arbetssätt där personalen arbetar på fler än en enhet.

2015 gjorde regeringen och SKL en överenskommelse om Vision e-hälsa 2025. Äldreomsorgen i Bollebygd behöver fortsätta utvecklingen på inslagen väg nämligen genom att förbättra verksamhetssystemen för att säkerställa kvalitet och effektivitet. Vidare behövs bland annat mobila lösningar för social dokumentation och schema.

3.10 Funktionsnedsättning

På hela området funktionsnedsättning syns en ökad volym vilket förväntas fortgå. Verksamheten ser en ökning av ungdomar, så kallade hemmasittare och som har olika typer av NPF-diagnoser². Det finns även äldre hemmasittare, vilka behöver komma ut i någon form av sysselsättning men även få stöd i det dagliga livet. För att möta behoven kommer, förutom utökning av personalstyrkan och att effektivisera arbetssättet, även behövas kompetensutveckling för befintlig personal.

Kompetensförsörjning- och utveckling till, gagn för brukarna, kommer vara en stor utmaning i allmänhet inom område funktionsnedsättning, i takt med ett ökat antal brukare och med ett ökat antal av specifika diagnoser såsom autism, NPF, förvärvad hjärnskada och demens.

3.11 Individ- och familjeomsorgen

Individ- och familjeomsorgen upplever på hela området ett ökat behov av insatser. Området kommer behöva en utökning av personalstyrkan på alla områden för att möta medborgarnas behov på ett kvalitativt och säkert sätt.

Antal ärenden ökat kraftigt och de är mer komplexa vilket gör att de därför också är mer resurskrävande tidsmässigt och kompetensmässigt.

Fler familjehem på hemmaplan behövs och till det krävs kompetensutveckling för befintlig personal för att säkra kvaliteten. Ett jourhem förberett att på mycket kort varsel ta emot barn kommer att vara nödvändigt i denna utveckling.

---

² Diagnoser inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

Behov finns att utveckla utförandeverksamhet inom socialpsykiatri och missbruk. Idag finns små möjligheter att få stöd vilket många gånger resulterar i att små problem växer och kräver större insatser, det ger ökat personligt lidande och blir även mer resurskrävande.

Erfarenhetsutbyte med andra kommuner samt genomlysning av alla verksamheter från myndighetsbeslut till verkställighet i syfte att hitta eventuella andra arbetsätt och effektiviseringar måste genomföras innan det går att specificera eventuella behov av utökning kommande år.

4 Ekonomi

4.1 Befolkning

Nedan presenteras den senaste befolkningsprognosen för Bollebygds kommun 2019-2022 som togs fram i april 2019. I den första kolumnen redovisas aktuella befolkningsciffror per 1 november 2019.

Bollebygds kommun har i beslutad vision angett att målsättningen gällande invånarantal är 12 000 invånare 2030. För att uppnå detta krävs en årlig ökning av invånarantalet med ca 250 invånare.

Tabell 3 Befolkningsprognos 2019-2023

Åldersklasser	1/12 -19	2019p	2020	2021	2022	2023
1-5	573	579	598	626	645	668
6	144	144	132	139	143	136
7-15	1 165	1 200	1 265	1 309	1 346	1 379
16-18	352	351	356	384	398	414
65-79	1 536	1 544	1 580	1 613	1 613	1 604
80-89	388	389	402	416	460	495
90+	79	74	84	84	82	81

Enligt senast tillgängliga statistik ligger t ex antalet 1-16 åringar lägre än prognosen medan de äldre över 80 år något fler än prognosen. Bedömningen i nuläget är att befolkningsökningen i framförallt de lägre åldrarna kommer bli mindre än nuvarande prognos visar.

Tabell 4 Prestationer 2018- 2021

Prestation	Prognos/ utfall 2019	Budget 2020	Prognos 2021	Prognos 2022
Förskola	540	560	560	
Fritidshem	530	570	570	
Förskoleklass	127	137	126	
Grundskola	1 156	1 210	1 240	
Grundsärskola		10	10	
Gymnasieskola	330	365	370	
Hemtjänstären	199	230	240	
Särskilt boende	84	88	88	
Boende unga, LSS	0	3	3	
Boende vuxna, LSS	19	22	23	
Daglig verksamhet	25	30	32	

4.2 Ekonomiska konsekvenser av volymförändringar

I och med styrmodellen kompenseras inte nämnderna direkt av volymförändringar. Detta innebär att det är ännu viktigare att prognoser och bedömningar är så tillförlitliga som möjligt. Befolkningsprognosen som presenteras i tabell 3 grundar sig på en uppskattning av definitiv befolkning 1/12 2019 och en uppskattning av 2020 års utveckling.

Vilket framgår av tabellen ovan är antal invånare i åldrarna 1-5 samt 7-15 lägre 1/12 2019 än prognosen visar per 31/12 2019 detta kommer sannolikt påverka utfallet 2020.

En ny prognos kommer beställas under februari vilket kan innebära att siffrorna ovan behöver justeras.

Förväntad förändring mellan 2020 och 2021 har multiplicerats med det belopp som fastställts i resursfördelningsmodellen avseende pedagogisk verksamhet och måltider. Lokalkostnader och eventuell ökning av administration kompenseras inte under volymförändringar.

Förskola, 30 – 45 timmars vistelsetid per vecka år 3-5

Förskoleklass, samma belopp som i modellen

Grundskola, åk 4-6

Fritidshem, åk F – 3

Gymnasiet, riksprislistan

<i>Kategori</i>	<i>Volymförändring</i>	<i>Belopp</i>	<i>Effekt av volymförändringar</i>
Förskola	0	85 120	0
Förskoleklass	-11	43 006	-470 000
Fritidshem	0	28 480	0
Grundsärskola	+3	300 000	900 000
Grundskola	+ 30	59 373	1 780 000
Gymnasieskola	+ 5	120 000	600 000
Hemtjänstärende	+ 10	200 000	2 000 000
Särskilt boende	0	585 000	0
Boende unga, LSS	0	0	0
Boende vuxna, LSS	1	1 000 000	1 000 000
Daglig verksamhet	2	250 000	500 000
<i>Summa</i>			6 310 000

Exempelvis 59 000 kr för en extra lågstadielev är en relativt hög kompensation, men beloppet ska även täcka en kostnad till eventuell friskola på 85 000 kr.

Inom äldreomsorg förväntas antal hemtjänstärenden öka i och med allt fler äldre, även fler boendeplatser beräknas tas i anspråk.

4.3 Effekter fattade beslut

Pensionskostnaderna förväntas enligt prognoser från Skandia öka de närmaste åren, anledningen är att allt fler anställda kommer över 7,5 basbelopp (ca 38 000 kr per månad). Detta innebär att pensionen blir förmånsbestämd för allt fler och att kostnaderna för pensioner kommer att öka. Därför föreslås att det ska påläggas, arbetsgivaravgifter och pensioner, som läggs på varje utbetald lön höjs med 0,5 % vilket motsvarar 1,6 mnkr.

4.4 Bollebygds ekonomiska förutsättningar 2021

I detta material läggs fokus på det första året i planperioden (2021). Av tabellen nedan framgår de senaste prognoserna som finns att tillgå avseende skatteunderlagets utveckling de kommande åren. Av dessa är det Sveriges kommuner och regioner (SKR) prognoser som används i kommunens budgetarbete. SKR:s senaste prognos (2019-12-20) pekar på en ökning av skatteunderlaget med 3,2 procent mellan 2018 och 2019. Det är denna bedömning som ligger till grund för antaganden om skatteintäkter i detta material.

Tabell 5 Skatteunderlagsprognoser, procentuell förändring

	2019	2020	2021	2021	2023
SKR dec 2019	3,3	2,6	3,1	3,8	3,8
ESV nov 2019	2,9	2,5	3,2	3,4	3,2
SKR okt 2019	3,2	2,5	3,2	3,9	3,9
Reg sep 2019	3,4	2,6	3,2	3,4	

Den lägre prognosen ör ekonomistyrningsverket beror på en klart svagare skatteunderlagstillväxt än SKR och regeringen detta beror främst på långsammare ökning av sociala ersättningar och högre grundavdrag. SKR och regeringens prognos stämmer dock väl överens.

4.5 Intäktsprognos

Nedan presenteras en intäktsprognos för 2020-2023. Intäkterna avser skatter och generella statsbidrag. För att göra prognos används uppgifter och en beräkningsmodell framtagen av SKR.

Tabell 6 Intäktsprognos 2019-2022

Belopp i tkr	2020	2021	2022	2023
Skatteintäkter	477 144	491 460	510 136	529 521
Inkomstutjämningsbidrag	63 134	65 022	67 512	70 065
Kostnadsutjämningsbidrag	-3 451	-3 481	-3 509	-3 535
Införandetillägg	7 338	3 222	212	0
Regleringsavgift/bidrag	9 706	11 445	9 802	7 313
LSS-utjämningsbidrag	-2 365	-2 385	-2 404	-2 422
Prel slutavräkning	-436	-6 018		
Fastighetsavgift	19 537	20 834	20 834	20 834
Del av välfärdsmiljarderna	1 416			
Summa	572 023	586 118	602 583	621 776

2020 är det sista året kommunerna får de så kallade välfärdsmiljarderna, en del av dessa ingår under regleringsbidrag medan den del som erhålls efter andelen mottagna nyanlända. Bollebygd erhåller preliminärt 1 906 tkr 2020. Fr.o.m. 2021 ingår dessa medel i sin helhet under regleringsbidrag.

Bollebygd tillhör de kommuner som förlorade mest på det nya utjämningsystemet som infördes fr.o.m. 2020, vilket framgår av tabellen ovan erhåller kommunen ett så kallat införandebidrag 2020 – 2022, vilket successivt trappas ned. Enligt nu gällande prognos kommer skatteintäkterna och generella bidrag öka med 2,6 % till 2021 och med 2,8 % till 2022. Denna ökningstakt räcker i princip enbart till löneökningar på befintlig personal, till detta kommer volymökningar, eventuellt politiska satsningar och indexuppräknningar på främst köpt verksamhet.

I slutet på januari 2020 aviserades mer pengar till kommuner och regioner redan 2020, de olika förslagen låg mellan 5,0 – 7,5 miljarder vilket för Bollebygds del motsvarar mellan 3,5 och 5,1 mnkr. Sannolikt kommer dessa medel även ges 2021 men i avvaktan på mer detaljer kring detta är dessa medel **inte** medräknade i tabellen nedan.

4.6 Preliminära driftsbudgetramar

I 2020-års budget valde majoriteten att inte dela upp budgeten på effekt fattade beslut och befolkningsförändringar på samma sätt som tidigare, istället beskrevs ett resonemang som förklaring till aktuell budget 2020. Förändringsfaktorn sattes till 0 för samtliga nämnder.

I tabellen nedan har hänsyn tagits till höjning av po-pålägget samt de förväntade volymförändringarna som beskrivs under 4.3. Ett generellt index för kostnader och intäkter (exklusive lönekostnader) har beräknats till 2,0 %. Lönekostnadsökningen har beräknats till 2,5 %. Något förändringsuppdrag eller politiska prioriteringar är inte medräknat.

Tabell 7 Preliminär driftsbudgetram 2021, belopp i tkr

	Aktuell	Eff	Befolkn	S:a exkl	Index	S:a inkl	Pol	S:a exkl	Förändr	S:a inkl
Budgetram	budg 20	fattade	förändr	index		index	priori.	faktor	uppdrag	faktor
Kommunfullmäktige	-1 417									-1 417
Jävsnämnd	-50									-50
Revision	-816									-816
Valnämnd	-180									-180
Överförmyndare	-780									-780
Kommunstyrelsen	-54 000									-54 000
Utbildningsnämnden	-272 000		-2 800							-274 800
Socialnämnden	-176 000		-3 500							-179 500
Samhällsbyggnadsnämnden	-38 000									-38 000
Summa	-543 058	-1 600	-6 300			-3 500				-554 458
										-4 000
										-8 600
										-8 900
										-4 000
										-2 700
										-582 658
										586 100
										3 442
										0,6 %

- I ramen ovan ingår effekter av befolkningsförändringar, 6,3 mnkr samt ökade kostnader för pensionskostnader, 1,6 mnkr.
- Index är uppräknad med 2,0 % exklusive personalkostnader.
- Till ett resultatmål på 3 % saknas 14,1 mnkr

4.7 Investeringar

Investeringsutrymme

Investeringsutrymmet beräknas genom att addera det budgeterade resultatet och avskrivningar. Det utrymme som uppstår kan användas till investeringar, minskning av lån eller olika placeringar. Om volymen budgeterade investeringar överskrider investeringsutrymme måste dessa lånefinansieras. Upptagande av lån leder till ökade räntekostnader vilket minskar mängden resurser att bedriva verksamhet.

Tabell 8 Investeringsutrymme med budgeterat resultat

	2020	2021	2022
	Budget	Plan	Plan
Budgeterat resultat	8 642	6 000	6 000
Avskrivningar	23 000	24 000	25 000
Summa investeringsutrymme	33 642	30 000	31 000
Investeringsbudget/plan	114 000	132 500	288 500
Lånebehov	-80 000	-102 000	-257 000

Investeringarnas sammanlagda storlek medför att kommunens finansiella ställning försvagas. Investeringsbudgeten inklusive exploateringar uppgår under åren 2020-2022 till 534 mnkr

Kommunens investeringsutrymme under perioden, det vill säga den andel av investeringar som kan genomföras med egna medel, uppgår till 94 mnkr. Det innebär att det under dessa förutsättningar finns ett lånebehov på ca 440 mnkr.

Konsekvenser av investeringar

Som tidigare konstaterats befinner sig kommunen i en period av stora investeringar och följande lånefinansiering. Den ökade låneskulden försvagar kommunens finansiella ställning bland annat genom en sjunkande soliditet.

En ökad låneskuld medför att kommunen exponerar sig för risk i form av räntehöjningar. En räntehöjning med en eller två procentenheter får med planerad utlåning betydande påverkan på kommunens ekonomi och förutsättningar för att bedriva verksamhet.

I och med att exploateringsredovisningen förändras redovisas försäljning av tomter (efter avdrag för kostnader för arbeten på tomterna) från och med 2017 som intäkt i resultaträkningen när tomterna avyttras. Emellertid kommer avskrivningar för övriga arbeten vid exploateringen löpa under flera år, det är därför rimligt intäkterna från tomtförsäljningar nyttjas som ett alternativ till upplåning.

Tabell 9 Investeringsbudget (nu gällande)

	2020	2021	2022
SBN, skattefinansierad verksamhet			
Fastighet	40 000	60 000	150 000
Gata	1 500	1 500	1 500
Övrigt	2 000	2 000	2 000
KS			
Strategiska markköp	25 000	25 000	25 000
Övrigt	3 500	2 000	2 000
Inventarier utbildningsnämnden	1 500	1 500	1 500
Inventarier socialnämnden	1 000	1 000	1 000
Delsumma skattefinansierad verksamhet	74 500	93 000	183 000
SBN, avgiftsfinansierad verksamhet			
Renhållning	500	500	500
VA	14 000	14 000	80 000
Delsumma avgiftsfinansierad verksamhet	14 500	14 500	14 500
Exploateringar	25 000	25 000	25 000
Summa exploateringar	25 000	25 000	25 000
Totala investeringar och exploateringar	114 000	132 500	288 500

5 Fortsatt planeringsprocess

Enligt kommunens styrmodell är det mål- och budgetförutsättningar som är det första underlaget som tas fram i den årliga planerings- och budgetprocessen. Mål- och budgetförutsättningar tas fram kommungemensamt och behandlas i kommunstyrelsen i början på året. Därefter ska respektive nämnd upprätta förslag till ett underlag som beskriver hur nämnden avser att ta sig an målen samt konsekvenser av den preliminärt tilldelade budgetramen. I maj förs en dialog mellan nämnderna och den politiska ledningen.

Nämnderna ska i underlagen behandla följande:

- Beskriva konsekvenserna av preliminärt tilldelad ram
- Kompletterande information/specificering av förändrade behov

Den fortsatta planeringsprocessen:

25/2	Mål- och budgetförutsättningar behandlas på KS
Mars-april	Nämnderna utvärderar förutsättningarna
11/5	Respektive nämnd presenterar budgetläget för budgetberedningen, innehållande de punkter som framgår under p 5. <i>Medverkan av fackliga representanter.</i>
11/9	Respektive nämnd presenterar konsekvenser av de preliminära ramarna, förändringar i t ex volymer, skatteprognoser etc. <i>Medverkan av fackliga representanter</i>
1/10	Majoriteten presenterar definitivt förslag till Mål- och budget 2021-2023
14/10	Samverkan budget
27/10	Budget 2021-2023 behandlas i KS
12/11	Budget 2020-2022 behandlas i KF